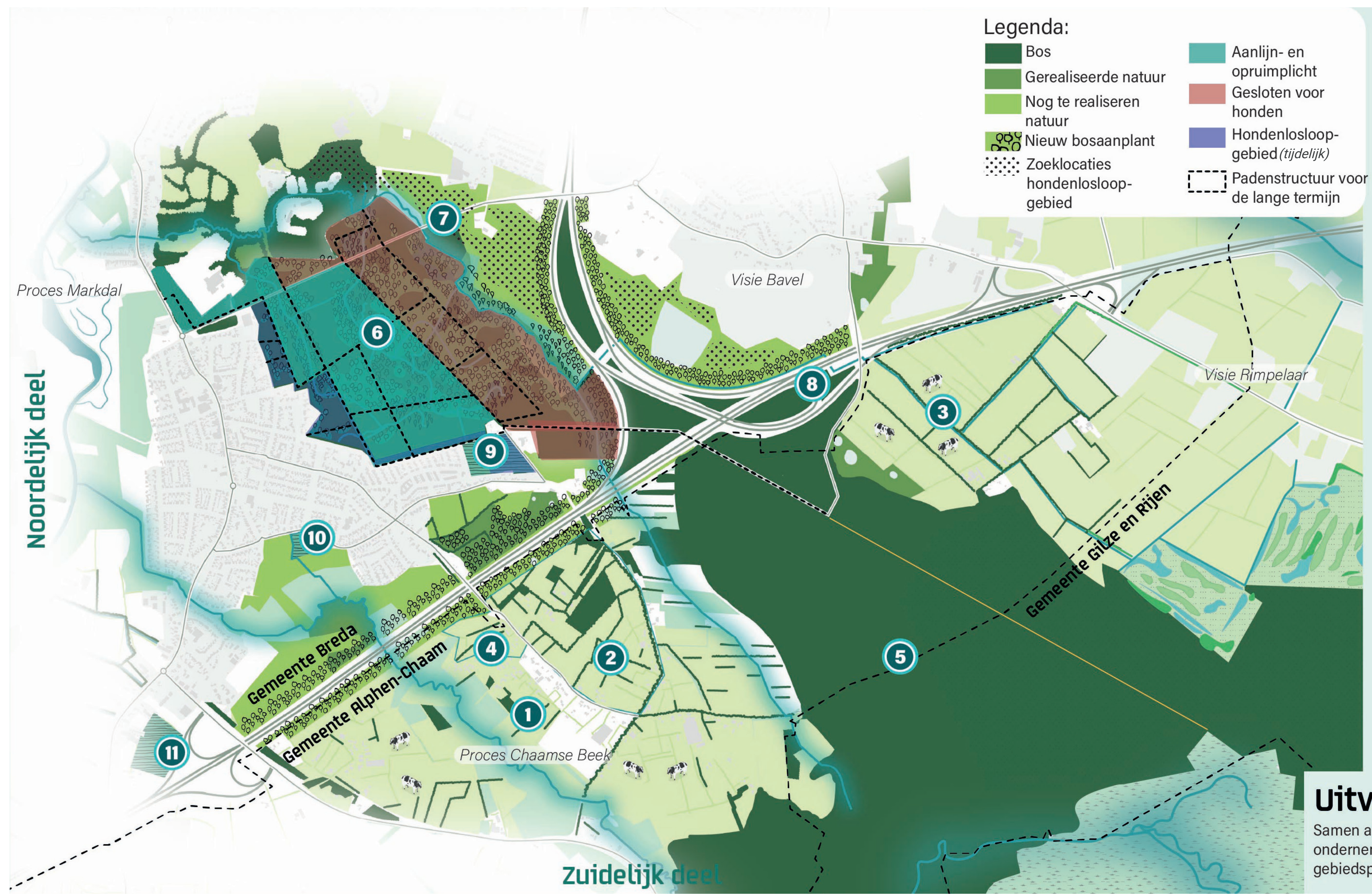

Maatregelen Water

Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos

Samen aan de slag met overheden, ondernemers, bewoners en gebiedspartijen

Stikstofreductie
Ambitie is het verminderen van de stikstofuitstoot

Kwelherstel
Ambitie is de kweldruk verhogen: een gezonder bos

Natuurherstel
Ambitie is naar een gunstige staat van instandhouding van het Natura 2000 gebied: behouden en versterken van de natuur in het bos

Planvorming

Onderzoek naar effecten

Schop in de grond

Onderhoud en monitoring

1

Vrijwillige kavelruil

Projectdoel: Kavelruil tussen grondeigenaren en overheden om zo samen te werken aan een verbeterde inrichting van het landelijk gebied passend bij het bodem- en watersysteem en toekomstbestendige landbouw.

Planning: Inventarisatie, taxatie, toetsing en implementatie (2025-2040)

Participatie: Gesprekken met grondeigenaren en informatiebijeenkomsten.

2

Bedrijfsbodemwaterplannen

Projectdoel: Verbeteren van toestroom van grondwater naar het Ulvenhoutse Bos door het verminderen van onttrekkingen.

Planning: Inventarisatie, planontwikkeling, implementatie en toetsing (2025-2029)

Participatie: Gesprekken met grondeigenaren

3

Verantwoord infiltreren

Projectdoel: Aanleg en monitoring van 42 hectare sub-irrigatiesysteem ten behoeve van kwelherstel.

Planning: Inventarisatie, planontwikkeling, implementatie en toetsing (2025-2029)

Participatie: Gesprekken met grondeigenare

4

Onderzoek optimalisatie maatregelen kwelherstel

Projectdoel: Onderzoek naar mogelijkheden voor kwelherstel, waarbij er wordt ingezet op het versterken van kwel in het Ulvenhoutse Bos.

Planning: Onderzoek, analyse, implementatie, toetsing en bijsturing (2025-2029)

Participatie: Specifieke doelgroepen in kaart brengen en daarna benaderen.

5

Peilopzet Sint Annabosch, onderzoek en advies

Projectdoel: Peilopzet in het inziingsgebied van het Sint Annabosch. Hier kan een hoger peil de kwelstroom positief bevorderen.

Planning: Onderzoek en advies (2025 – 2026), uitvoering n.t.b.

Participatie: Afstemming omliggende landgoederen

6

Interne hydrologische maatregelen Ulvenhoutse Bos

Projectdoel: Kwelherstel en tegengaan van verdroging t.b.v. het instand houden en uitbreiden van verschillende habitats.

Planning: Implementatie (2025-2029)

Participatie: Niet van toepassing

7

Onderbemaling Deken Dr. Dirckxweg

Projectdoel: Kwelwater langer in het Ulvenhoutse Bos vasthouden om de kweldruk te verhogen door de bemaling te stoppen. (aanvullende maatregelen nodig)

Planning: Inventarisatie, planontwikkeling en implementatie (2025-2029)

Participatie: Goed informeren en betrekken bewoners

8

Verleggen Leeuwerikloop (onderzoek en aanpassing)

Projectdoel: Landbouwwater uit het N2000 gebied houden, belasting Broekloop verminderen en drainerende werking Leeuwerikloop reduceren t.b.v. kwelherstel.

Planning: Onderzoek in de periode 2025-2032

Participatie: Niet van toepassing

9

Aanleg infiltratiegebied Kraaienberg

Projectdoel: Toename van kwelwater in het zuidelijke deel van het Ulvenhoutse Bos.

Planning: Onderzoek, planontwikkeling, implementatie (2025-2029)

Participatie: Bijeenkomsten met omwonenden

10

Aanleg natuurlijke zuivering overstort Pennendijk

Projectdoel: Water wordt langer vastgehouden waardoor infiltrerend water zorgt voor lokale kwel.

Planning: Onderzoek, inventarisatie en implementatie (2025-2027)

Participatie: Goed informeren van omwonenden

11

Hergebruik water bronbemaling A58

Projectdoel: Een grote hoeveelheid water wordt momenteel weggepompt ten behoeve van de snelweg A58, dit water zou kunnen worden hergebruikt in de land- of tuinbouw of infiltreren in de bodem wat ten gunste komt van de kwelstand.

Planning: Onderzoek en gesprekken met agrarische ondernemers (2025-2029)

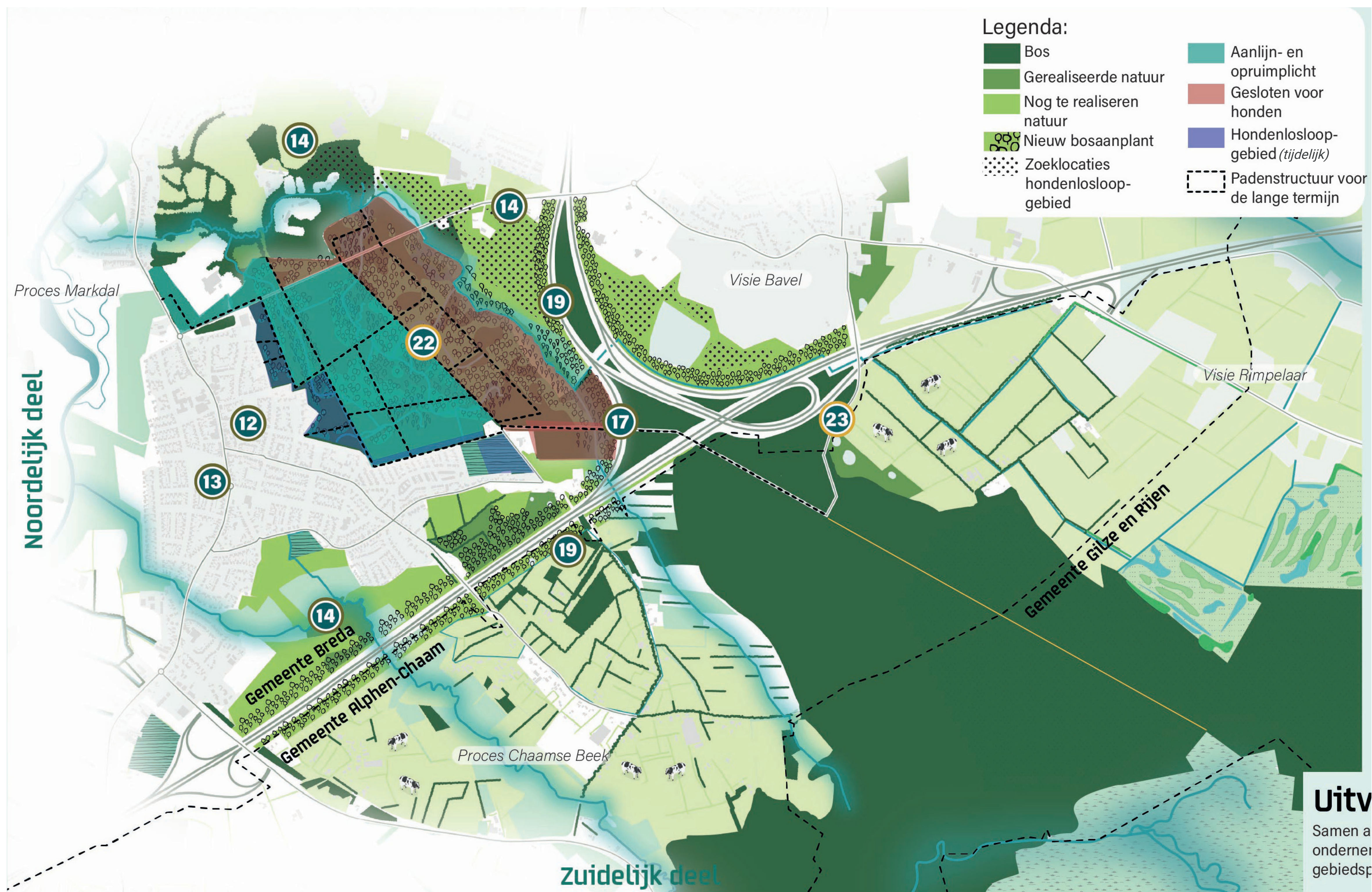
Participatie: Onderzoek en gesprekken met agrarische ondernemers

Gebiedsgerichte aanpak

Ulvenhoutse Bos

Maatregelen Natuur

Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos

Samen aan de slag met overheden, ondernemers, bewoners en gebiedspartijen

Stikstofreductie
Ambitie is het verminderen van de stikstofuitstoot

Kwelherstel
Ambitie is de kweldruk verhogen: een gezonder bos

Natuurherstel
Ambitie is naar een gunstige staat van instandhouding van het Natura 2000 gebied: behouden en versterken van de natuur in het bos

Planvorming

Onderzoek naar effecten

Schop in de grond

Onderhoud en monitoring

12 Elektrificeren busvervoer

Projectdoel: Elektrificeren van het busvervoer zorgt voor een lagere hoeveelheid stikstofdepositie op het Ulvenhoutse Bos.

Planning: Inventarisatie en implementatie (2025-2029)

Participatie: Niet van toepassing

13 Verduurzaming huishoudens rondom het Ulvenhoutse Bos

Projectdoel: Versnelde verduurzaming van woningen vermindert stikstofemissie en -depositie op het Ulvenhoutse Bos.

Planning: Planontwikkeling en implementatie (2025-2032)

Participatie: Publiekscampagne

14 Vermindering stikstofemissie door derden <3km

Projectdoel: Verminderen van de stikstofemissie van bronnen in de directe omgeving van het Ulvenhoutse Bos.

Planning: Planontwikkeling en implementatie vanaf 2027.

Participatie: Gesprekken in 2025 met betrokken bedrijven

17 Aanpak snelwegen, waaronder aanpassen westbaan A27

Projectdoel: Meer afstand tussen de A27 en het N2000-gebied verlaagt de stikstofdepositie en geeft de natuur herstelkansen.

Planning: Attenderen (2025-)

Participatie: Informeren van (toekomstige) bewoners Bavel

19 Natuurlijke buffer rondom snelwegen

Projectdoel: Aanleg van nieuw bos rondom de snelwegen. De buffers dragen bij aan het verminderen van stikstofinwaaiing.

Planning: Inventarisatie, planontwikkeling en implementatie (2025-2028)

Participatie: Gesprekken met grondeigenaren

22 Bosbeheer en -omvorming binnen N2000

Projectdoel: Uitbereiding alluviaal bos (*bos dat onder invloed staat van (grond) water*) en eiken-haagbeukenbos, behoud beuken-eikenbos en bestrijding exoten.

Planning: Inventarisatie, planontwikkeling en implementatie (2025-2028)

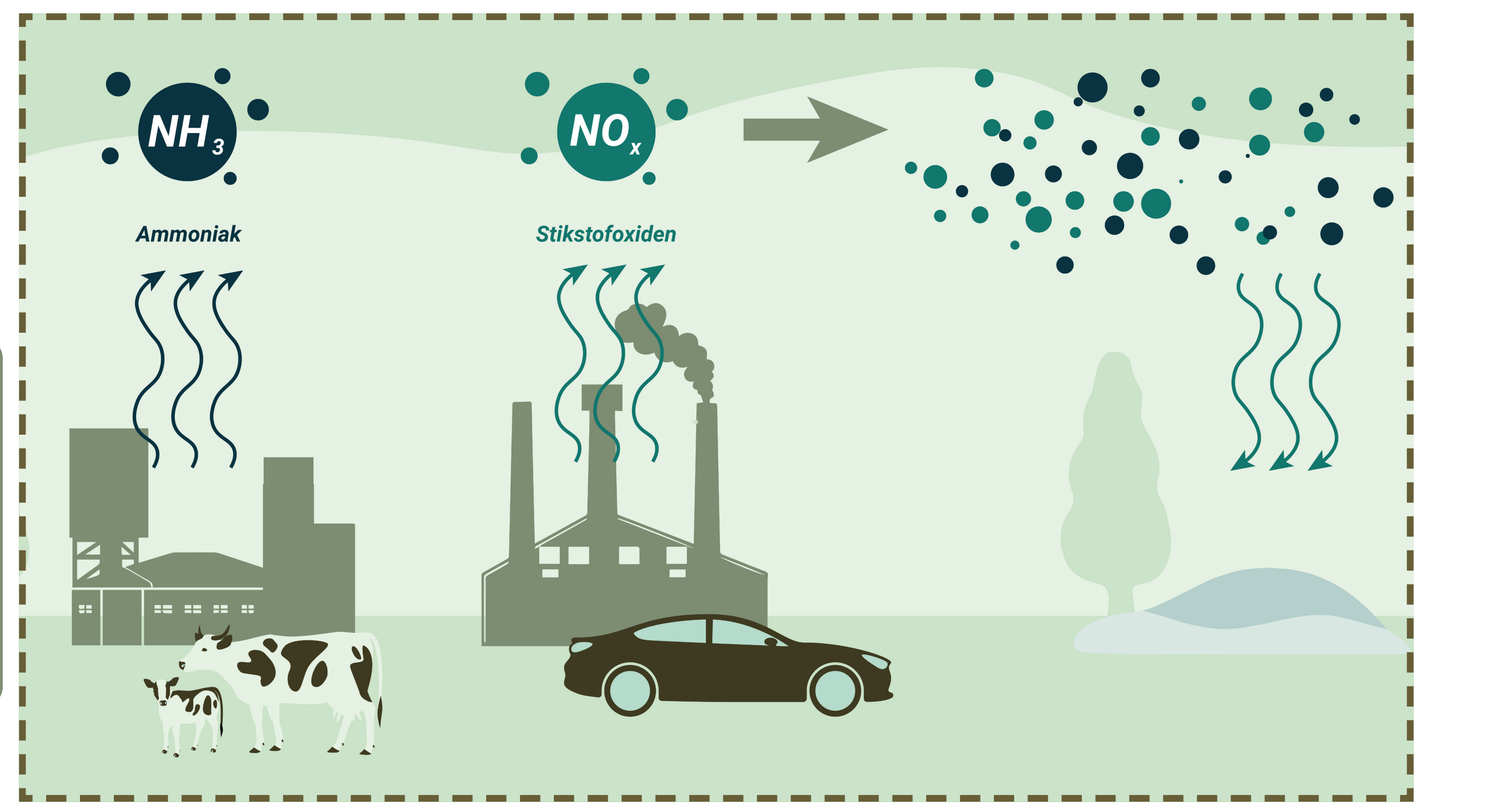
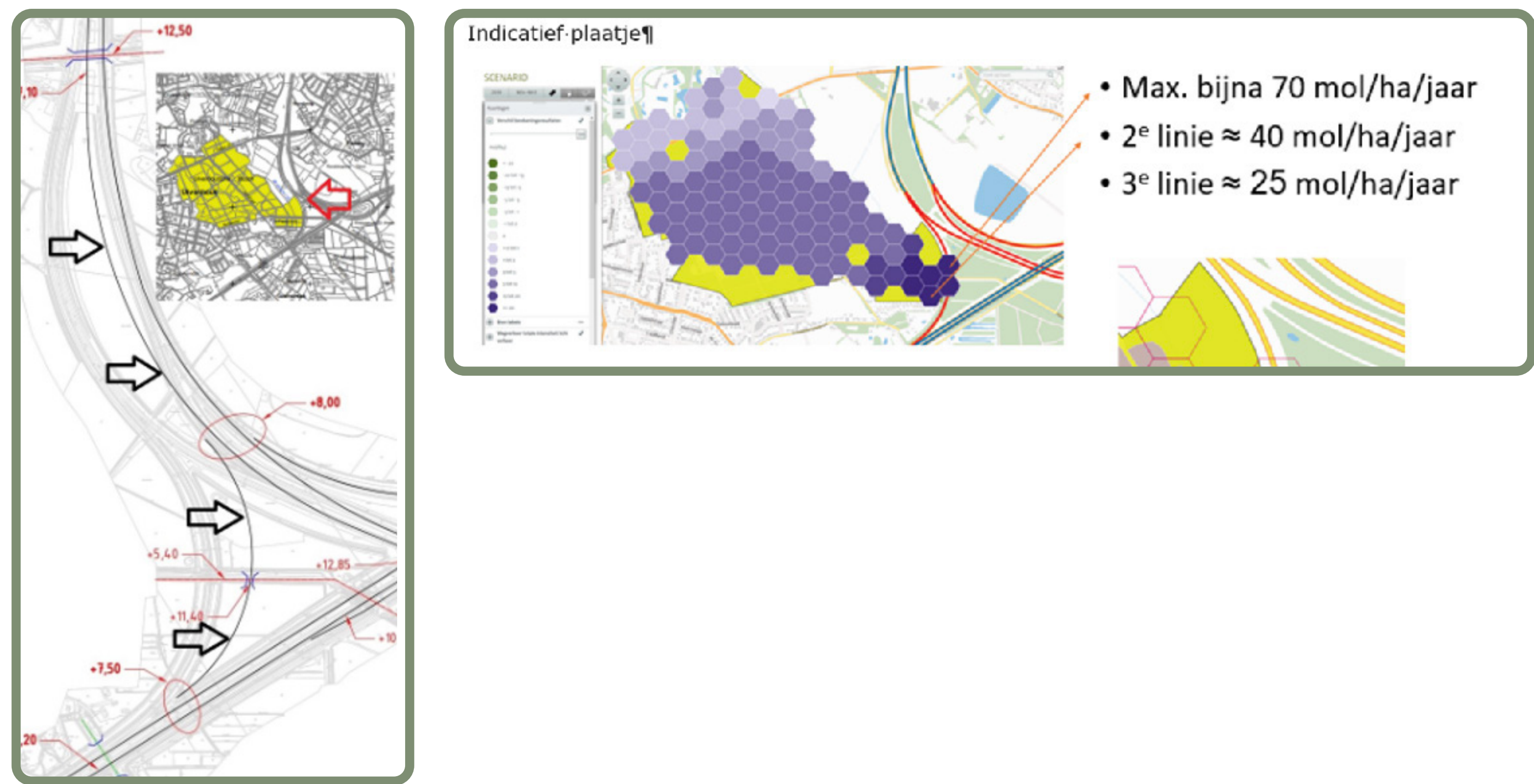
Participatie: Gesprekken met grondeigenaren

23 Versterken ecologische verbindingen

Projectdoel: Het Ulvenhoutse Bos kent nu een geïsoleerde ligging, daarom zijn sterke ecologische verbindingen belangrijk voor het bos.

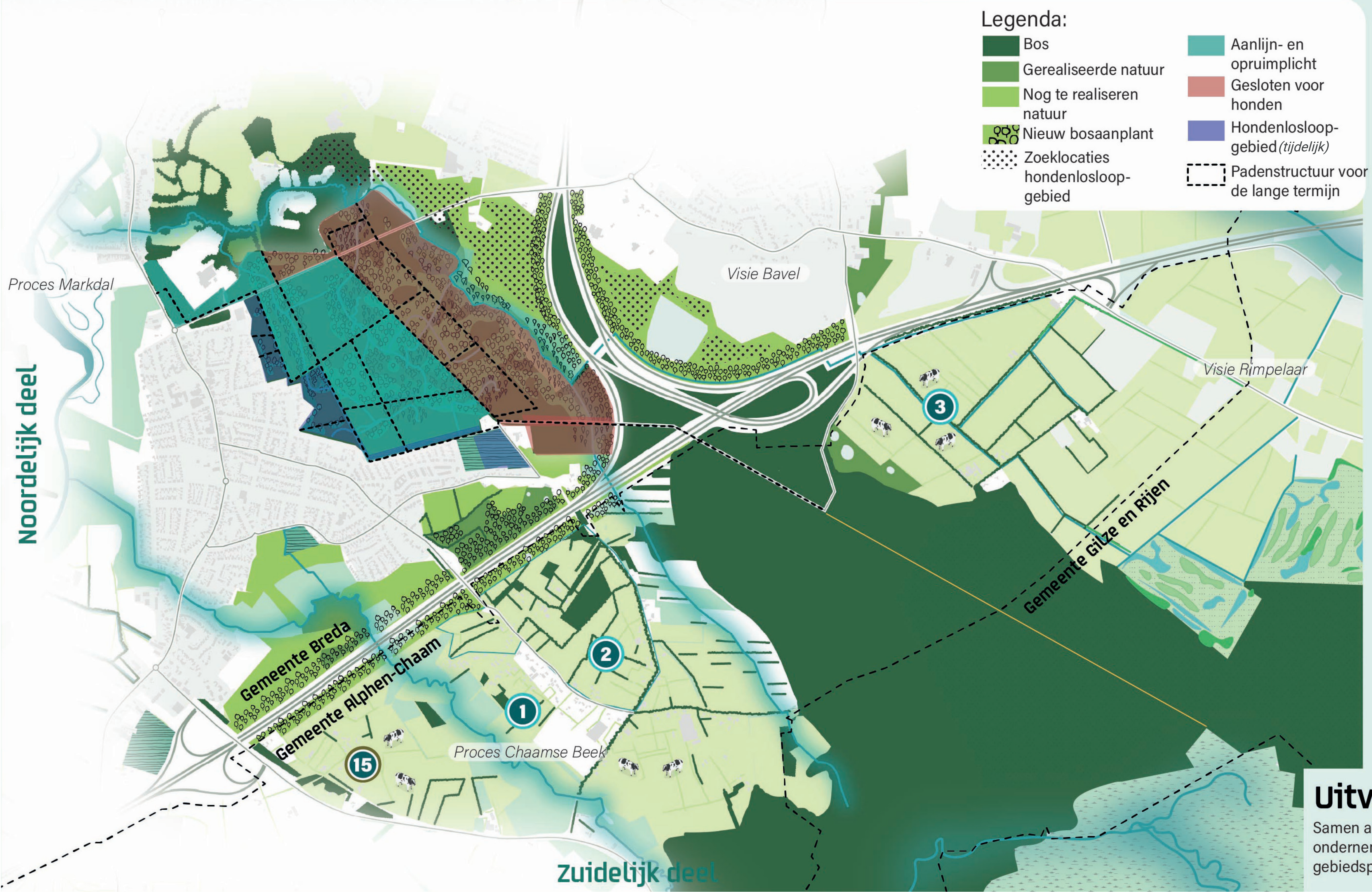
Planning: Inventarisatie, planontwikkeling en implementatie (2025-2026)

Participatie: Gesprekken met grondeigenaren

Maatregelen Landbouw

Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos

Samen aan de slag met overheden, ondernemers, bewoners en gebiedspartijen

Stikstofreductie
Ambitie is het verminderen van de stikstofuitstoot

Kwelherstel
Ambitie is de kweldruk verhogen: een gezonder bos

Natuurherstel
Ambitie is naar een gunstige staat van instandhouding van het Natura 2000 gebied: behouden en versterken van de natuur in het bos

Planvorming

Onderzoek naar effecten

Schop in de grond

Onderhoud en monitoring

1 Vrijwillige kavelruil

Projectdoel: Kavelruil tussen grondeigenaren en overheden om zo samen te werken aan een verbeterde inrichting van het landelijk gebied passend bij het bodem- en watersysteem en toekomstbestendige landbouw.

Planning: Inventarisatie, taxatie, toetsing en implementatie (2025-2040)

Participatie: Gesprekken met grondeigenaren en informatiebijeenkomsten.

15 Natuur inclusieve melkveehouderij

Projectdoel: Een omschakeling naar een natuurinclusieve melkveehouderij vermindert de stikstofdepositie en stimuleert biodiversiteit.

Planning: Inventarisatie, planontwikkeling en implementatie (2025-)

Participatie: Gesprekken met grondeigenaren en/of agrarische ondernemer

2 Bedrijfsbodempwaterplannen

Projectdoel: Verbeteren van toestroom van grondwater naar het Ulvenhoutse Bos door het verminderen van onttrekkingen.

Planning: Inventarisatie, planontwikkeling, implementatie en toetsing (2025-2029)

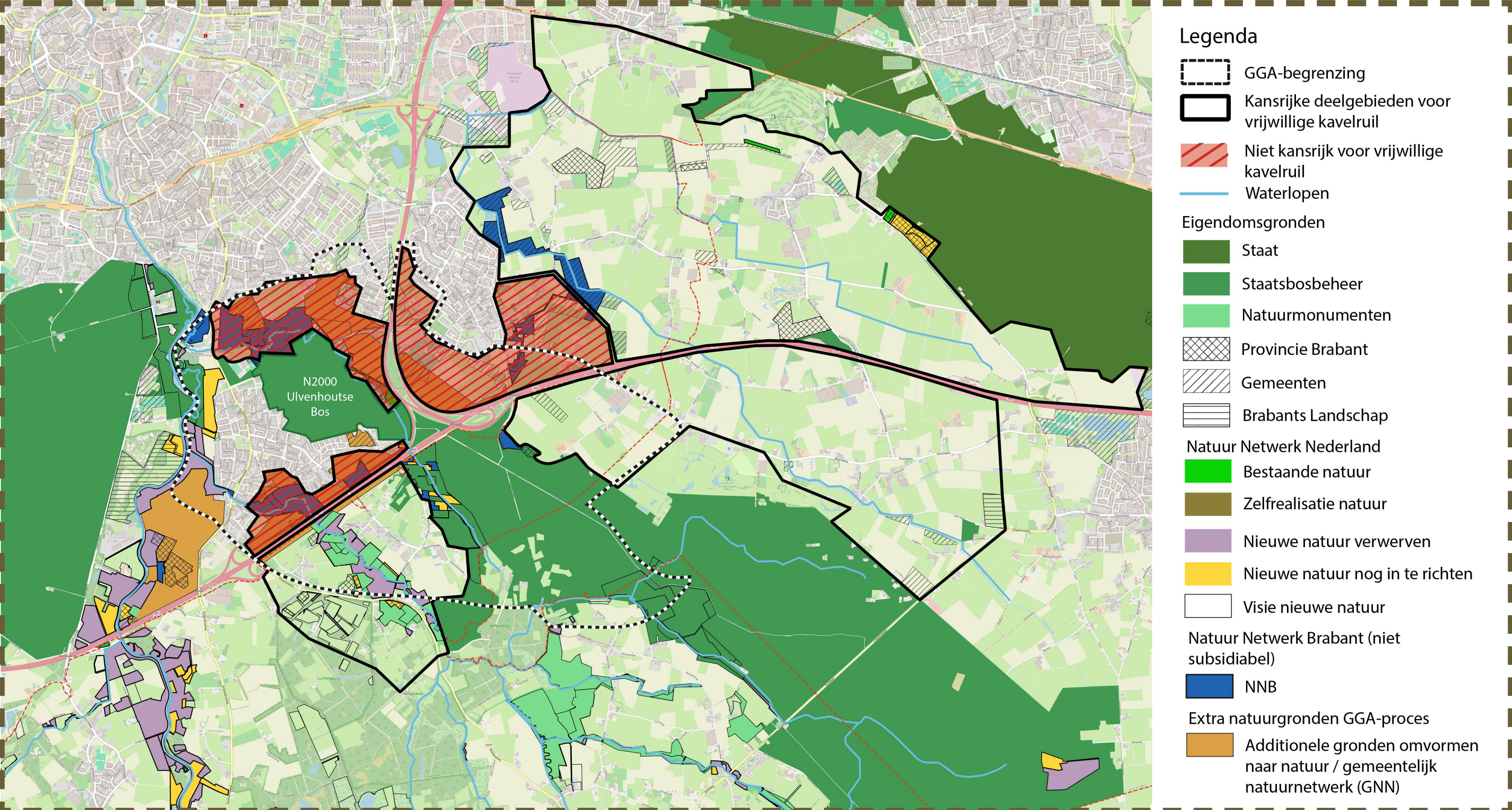
Participatie: Gesprekken met grondeigenaren

3 Verantwoord infiltreren

Projectdoel: Aanleg en monitoring van x hectare sub-irrigatiesysteem ten behoeve van kwelherstel.

Planning: Inventarisatie, planontwikkeling, implementatie en toetsing (2025-2029)

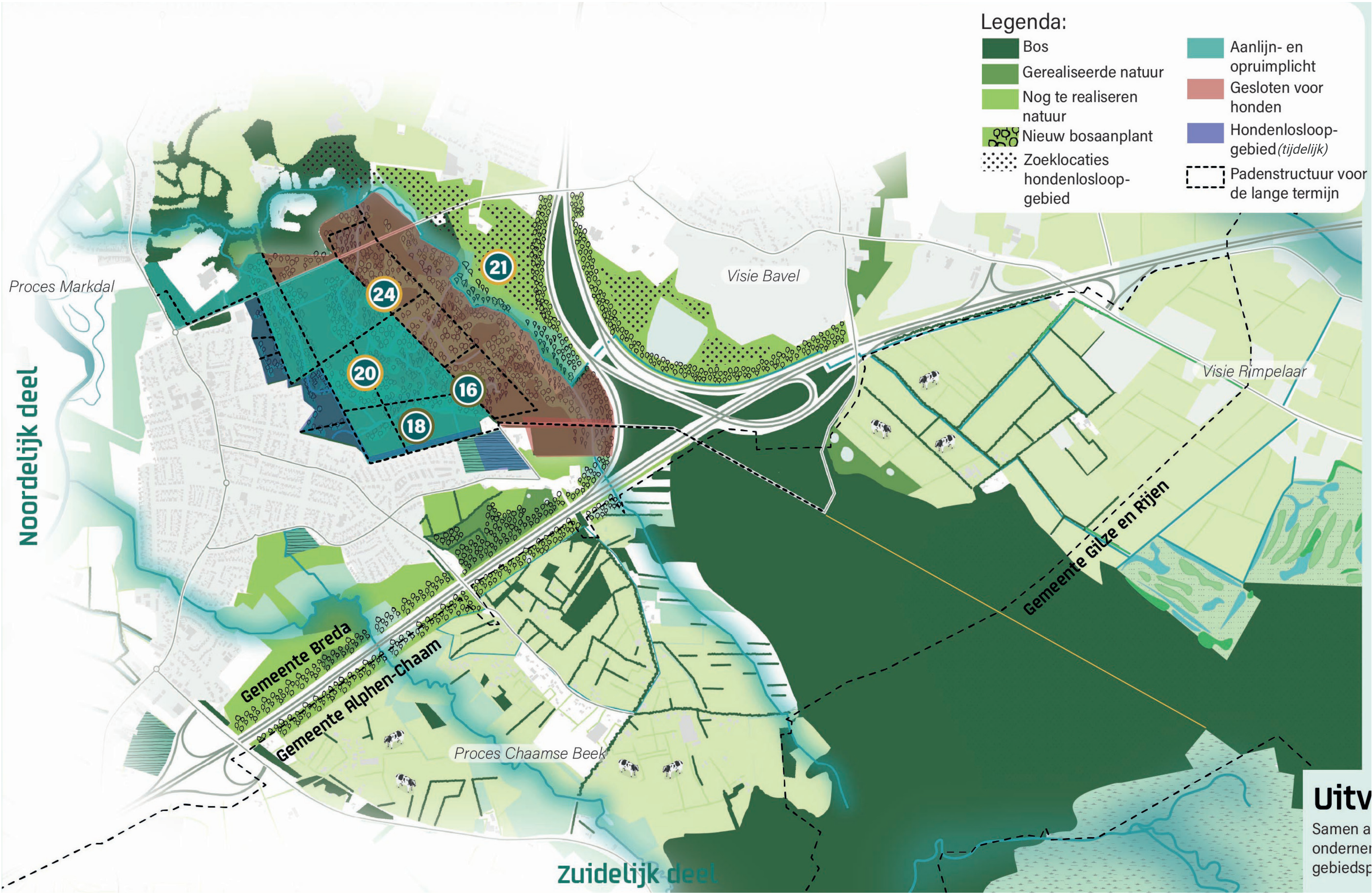
Participatie: Gesprekken met grondeigenaren

Ruimtelijk overzicht van mogelijk kansrijke gebieden voor vrijwillige kavelruil en de natuurambities in de directe en wijdere omgeving van het Ulvenhoutse Bos.

Maatregelen Recreatie en Leefomgeving

Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos

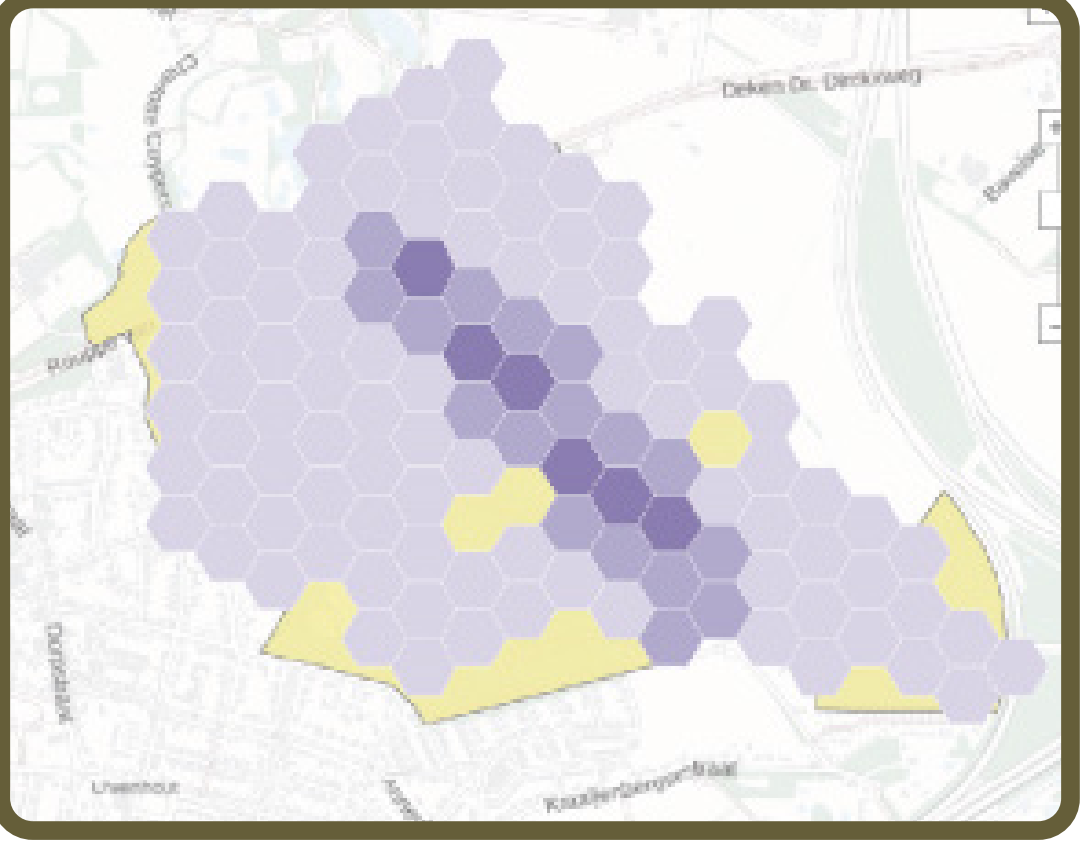

Samen aan de slag met overheden, ondernemers, bewoners en gebiedspartijen

16 Verkenning afsluiten Huisdreef

Projectdoel: Het afsluiten van de Huisdreef voor gemotoriseerd verkeer vermindert de stikstofdepositie op het Ulvenhoutse Bos.
Planning: Onderzoek, planontwikkeling en implementatie (2025-2027)
Participatie: Gesprekken met belanghebbenden

21 Uitbereiding Ulvenhoutse Bos oostzijde

Projectdoel: Realisatie van nieuw bosgebied om de N2000 gebied recreatief te ontlasten en een alternatief hondenloopgebied te realiseren.
Planning: Inventarisatie, planontwikkeling en implementatie (2025-)
Participatie: Gesprekken met grondeigenaren en toekomstige gebruikers bij ontwerp en inrichting

24 Verwijderen parkeerplaats Huisdreef

Projectdoel: Het verwijderen van de parkeerplaats midden in het bos vermindert de stikstofbelasting aanzienlijk.
Planning: Inventarisatie, planontwikkeling en implementatie (2025-2026)
Participatie: Heldere communicatie

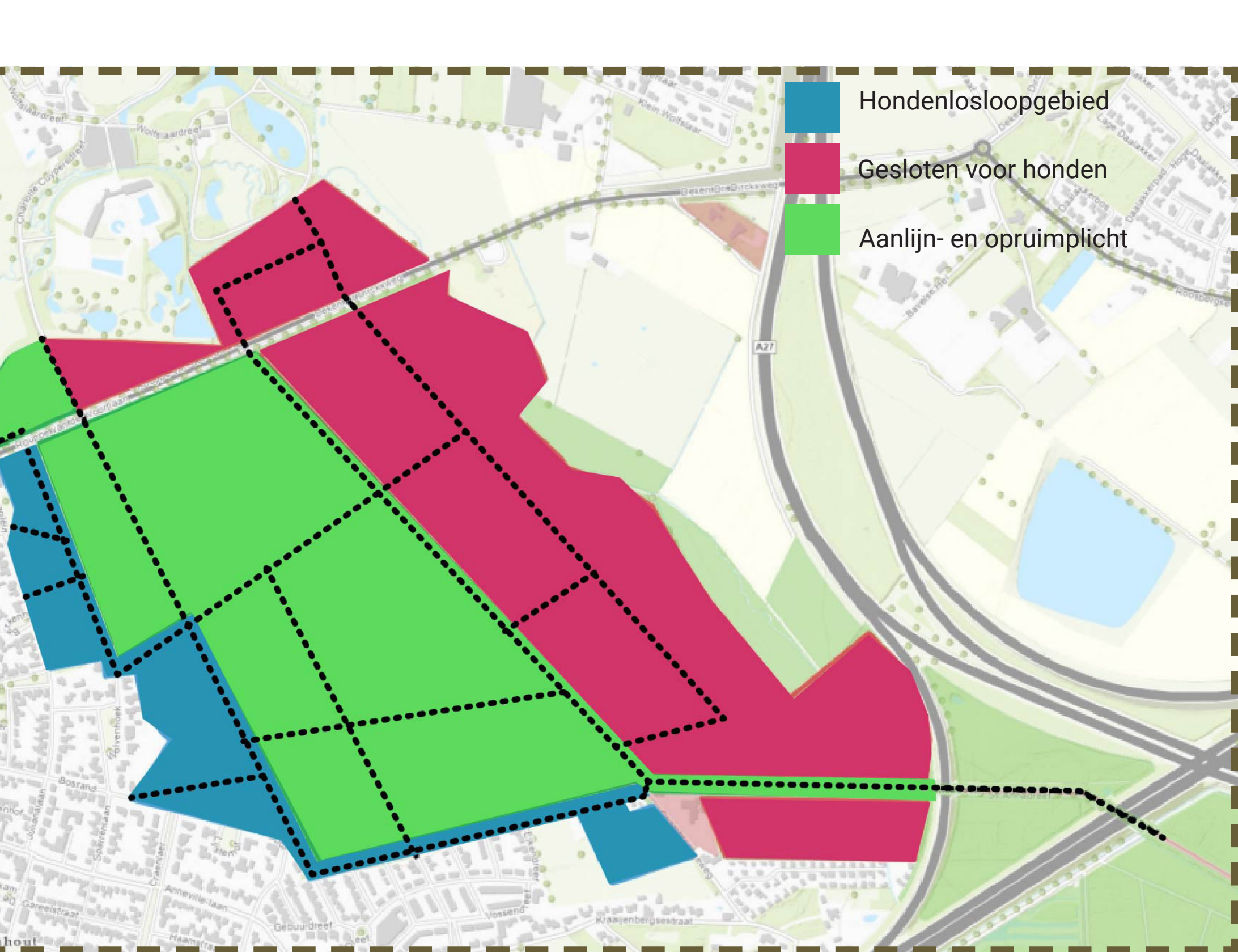

18 Uitvoering adviesrapport “natuur en recreatie in balans”

Projectdoel: Het terugdringen van hondenuitwerpselen en verstoring verbetert de groei- en leefomstandigheden van planten en dieren. Op termijn weren van alle honden uit het Natura2000 deel van het bos.
Planning: Implementatie recreatiezonerings (1e fase: 2025-)
Participatie: Informeren

20 Recreatiezoningsplan Ulvenhoutse Bos en omgeving

Projectdoel: Minder recreatiedruk in het Ulvenhoutse Bos verlaagt stikstofbelasting en verstoring en verbetert de groei- en leefomstandigheden van planten en dieren.
Planning: Planontwikkeling (2025)
Participatie: Informeren

**Gebiedsgerichte aanpak
Ulvenhoutse Bos**

Zoneringsbeleid voor honden in het Ulvenhoutse bos.

Waarom een gebiedsgerichte aanpak?

Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos

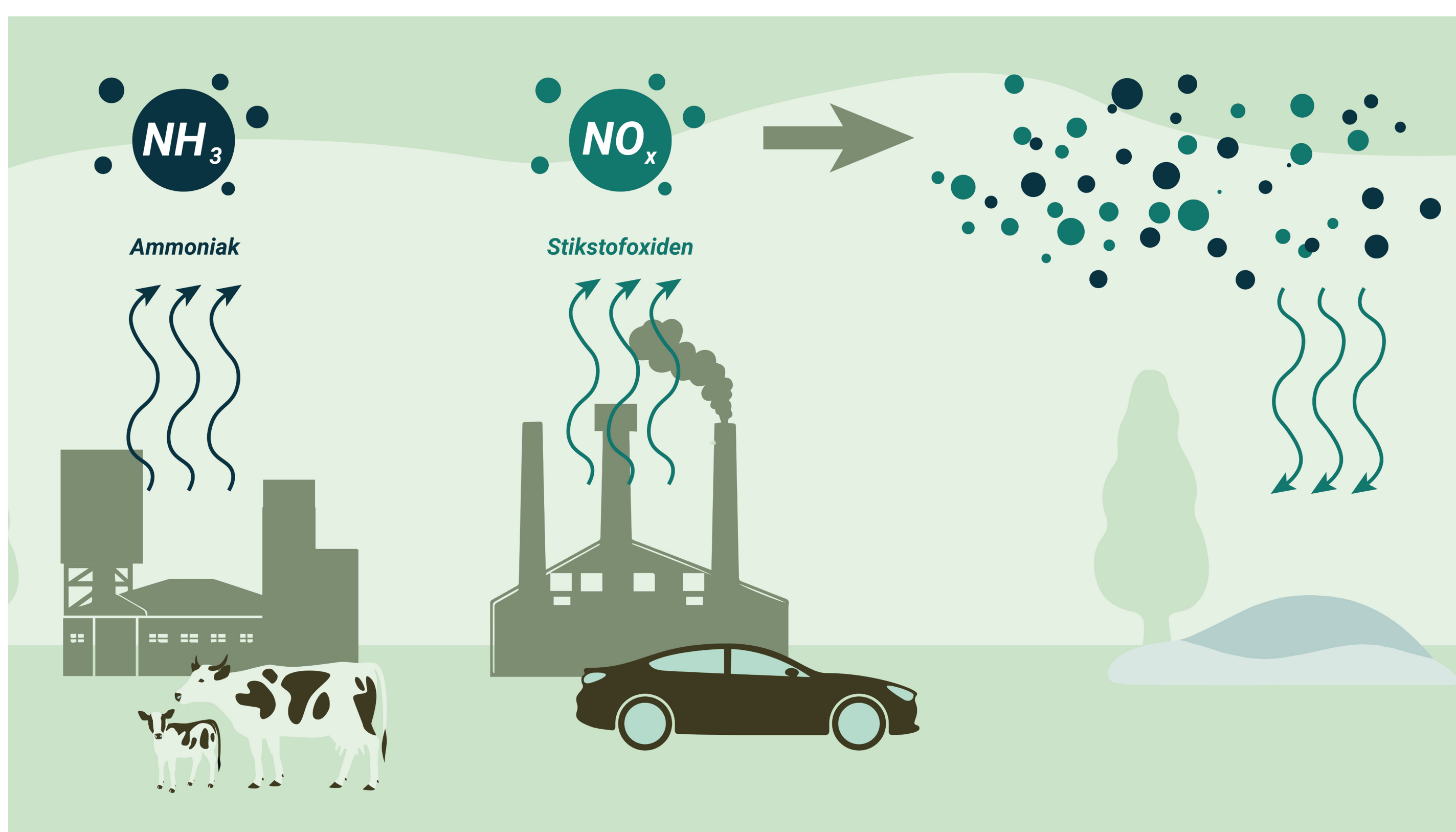
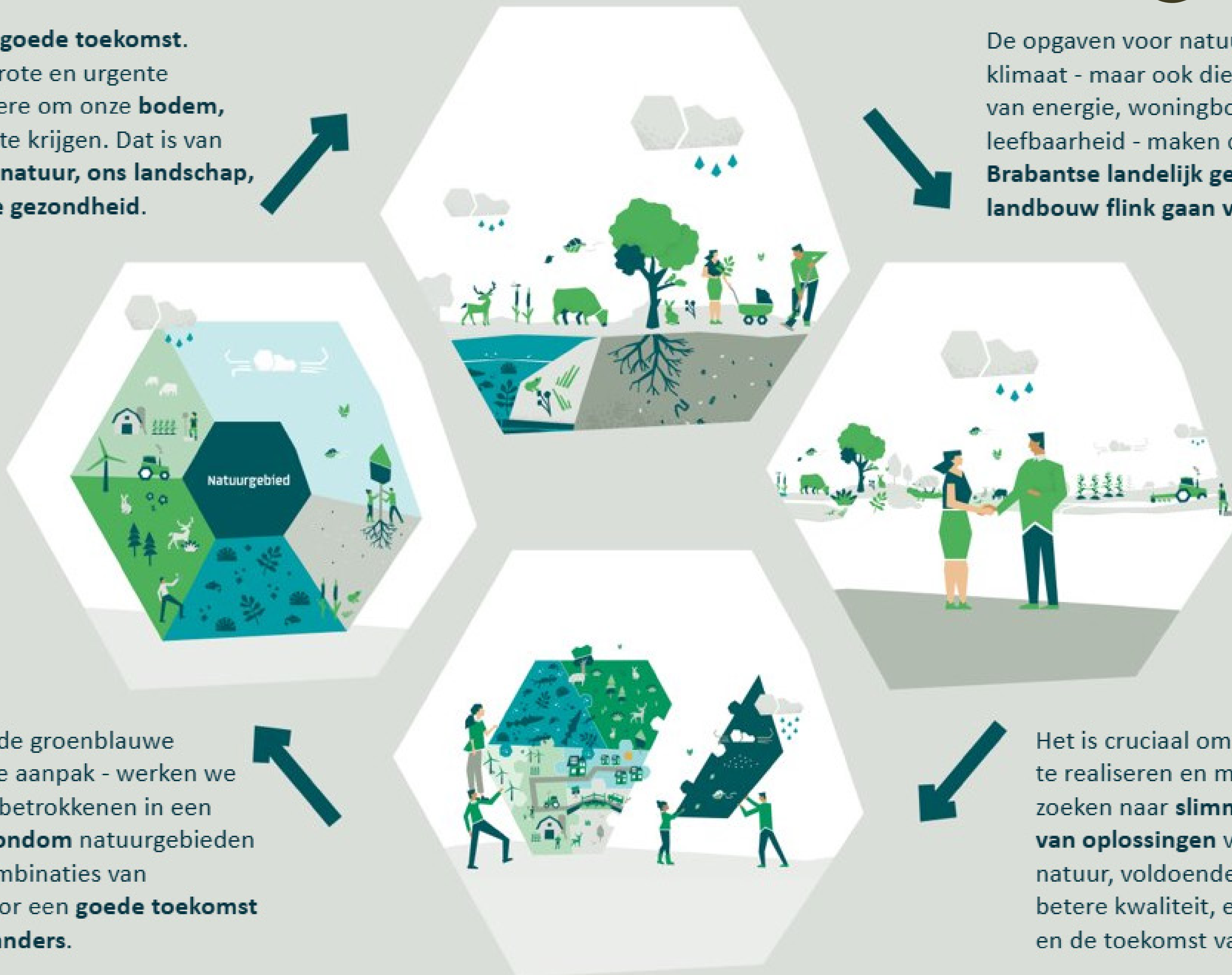

We willen allemaal een **goede toekomst**. Daarbij staan we voor grote en urgente uitdagingen, onder andere om onze **bodem, water en lucht** op orde te krijgen. Dat is van groot belang voor **onze natuur, ons landschap, onze landbouw en onze gezondheid**.

De opgaven voor natuur, water en klimaat - maar ook die op het gebied van energie, woningbouw en leefbaarheid - maken dat het **Brabantse landelijk gebied en de landbouw flink gaan veranderen**.

Met de GGA – de groenblauwe gebiedsgerichte aanpak - werken we samen met de betrokkenen in een gebied **in én rondom** natuurgebieden aan slimme combinaties van oplossingen voor een **goede toekomst voor alle Brabanders**.

Het is cruciaal om **samen** de omslag te realiseren en met elkaar te zoeken naar **slimme combinaties van oplossingen** voor sterkere natuur, voldoende water met een betere kwaliteit, een goede bodem en de toekomst van de landbouw.

Waarom doen we dit?

Het Ulvenhoutse Bos is een natuurgebied dat al eeuwen bestaat en niet weg te denken is uit het West-Brabantse landschap. Het bos heeft ook voor Europese begrippen een gevarieerde en unieke samenstelling van bodem en begroeiing. Een samenstelling die zelfs bedreigd wordt. Om die reden is het bos sinds 2009 aangewezen als Natura 2000-gebied. Geen actie zou er uiteindelijk voor kunnen zorgen dat specifieke dieren en begroeiingen verdwijnen uit een gebied. Dat zorgt weer voor minder diversiteit aan planten(soorten) op de bosbodem en kwaliteitsvermindering van het bos. De gebiedsgerichte aanpak heeft als doel om het Ulvenhoutse Bos en omgeving nog mooier en leefbaarder te maken voor de huidige en toekomstige bewoners. We investeren hiervoor in het bosgebied én in de grenszones.

Wat is het probleem?

Investerings zijn hard nodig, omdat dit unieke en historische natuurbos nog steeds te veel last heeft van verdroging, verstoring, vermeting en stikstofneerslag. Het programmaplan dient het natuurherstel zoals opgedragen in de Habitatrictlijn en passend bij de Natura 2000-status van het Ulvenhoutse Bos. Maar het dient binnen die opgave ook perspectief aan de landbouw, mogelijkheden voor woningbouw, recreatie en economische ontwikkeling. Natuurherstel en stikstofreductie draagt zo ook bij aan de oplossing van dringende maatschappelijke opgaven.

Wat is de urgentie?

Vanwege zijn unieke karakter en enorme waarde voor de natuur en de maatschappij is het van groot gemeenschappelijk belang om dit gebied voor de toekomstige generaties te behouden. De Natura 2000-status verplicht Nederland om te zorgen voor een gunstige staat van instandhouding van drie habitattypen: beuken-eikenbossen met hult, eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden) en vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen). Voor twee typen geldt zowel een opgave om te werken aan het herstel door middel van de uitbreiding van het oppervlakte als aan de kwaliteit van het habitatype. Het Ulvenhoutse bos staat echter onder druk door verdroging, intensieve recreatie en te veel stikstofdepositie. Daarom zijn (zo snel mogelijk) maatregelen nodig in het bos en in de directe omgeving om de bodem-, lucht en waterkwaliteit te herstellen. Zo behouden we specifieke dieren en begroeiingen in het gebied. Dat zorgt weer voor meer diversiteit aan planten(soorten) op de bosbodem en kwaliteitsverbetering van het bos.

Wat gaan we bereiken met dit plan?

Het programmaplan bevat naast het toekomstbeeld van het bos ('wenkend perspectief'), een overzicht van de maatregelen die nodig zijn om de doelen uit de visie te realiseren. Het plan bevat ook een financiële begroting en beschrijft hoe de uitvoeringsorganisatie eruit gaat zien. Het programmaplan wordt in de komende maanden verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Daarmee wordt duidelijk welke maatregelen op korte, middellange en lange termijn uitgevoerd kunnen worden en welke stappen daarvoor nodig zijn. De beoogde maatregelen voor recreatie, bosaanplant, natuurontwikkeling, hydrologie en infrastructuur zijn nauw met elkaar verbonden. Hiervoor moet bijvoorbeeld eerst een gedetailleerd inrichtingsplan gemaakt worden of nog onderzoek gedaan worden. Zo'n plan maakt duidelijk welke type natuur de gebiedspartners nastreven, waar de nieuwe recreatiegebieden komen en op welke plekken de hydrologie verder wordt versterkt. De uitvoering start zo snel mogelijk. Vanwege de urgentie en het beschikbare budget worden korte termijn maatregelen binnen 3 tot 4 jaar uitgevoerd. Grote(re) ingrepen vragen om meer tijd. Dit programma loopt dan ook door tot 2040. begroeiingen in het gebied. Dat zorgt weer voor meer diversiteit aan planten(soorten) op de bosbodem en kwaliteitsverbetering van het bos.

Gebiedsgerichte aanpak
Ulvenhoutse Bos

Procestijdlijn

Gebiedsgerichte aanpak Ulvenhoutse bos

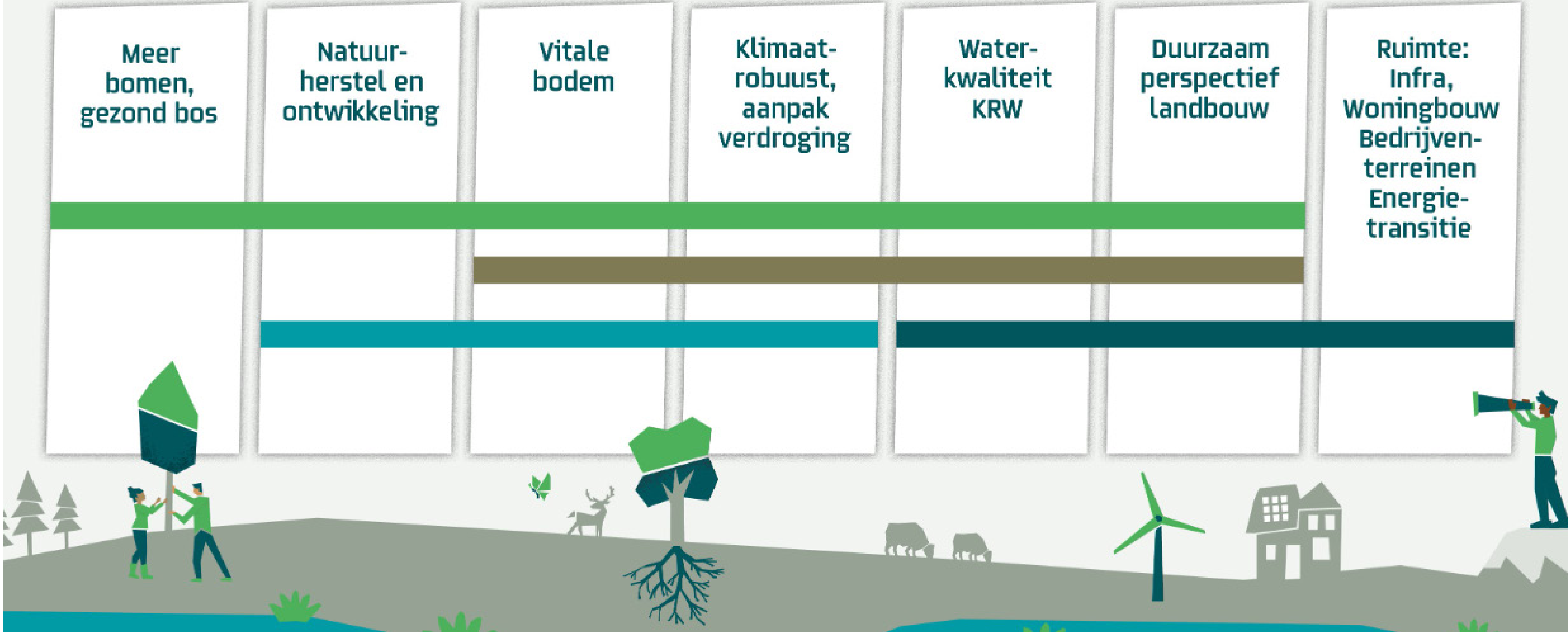
Gebiedsproces in 5 fasen

Bewegen met dynamiek in het gebied.

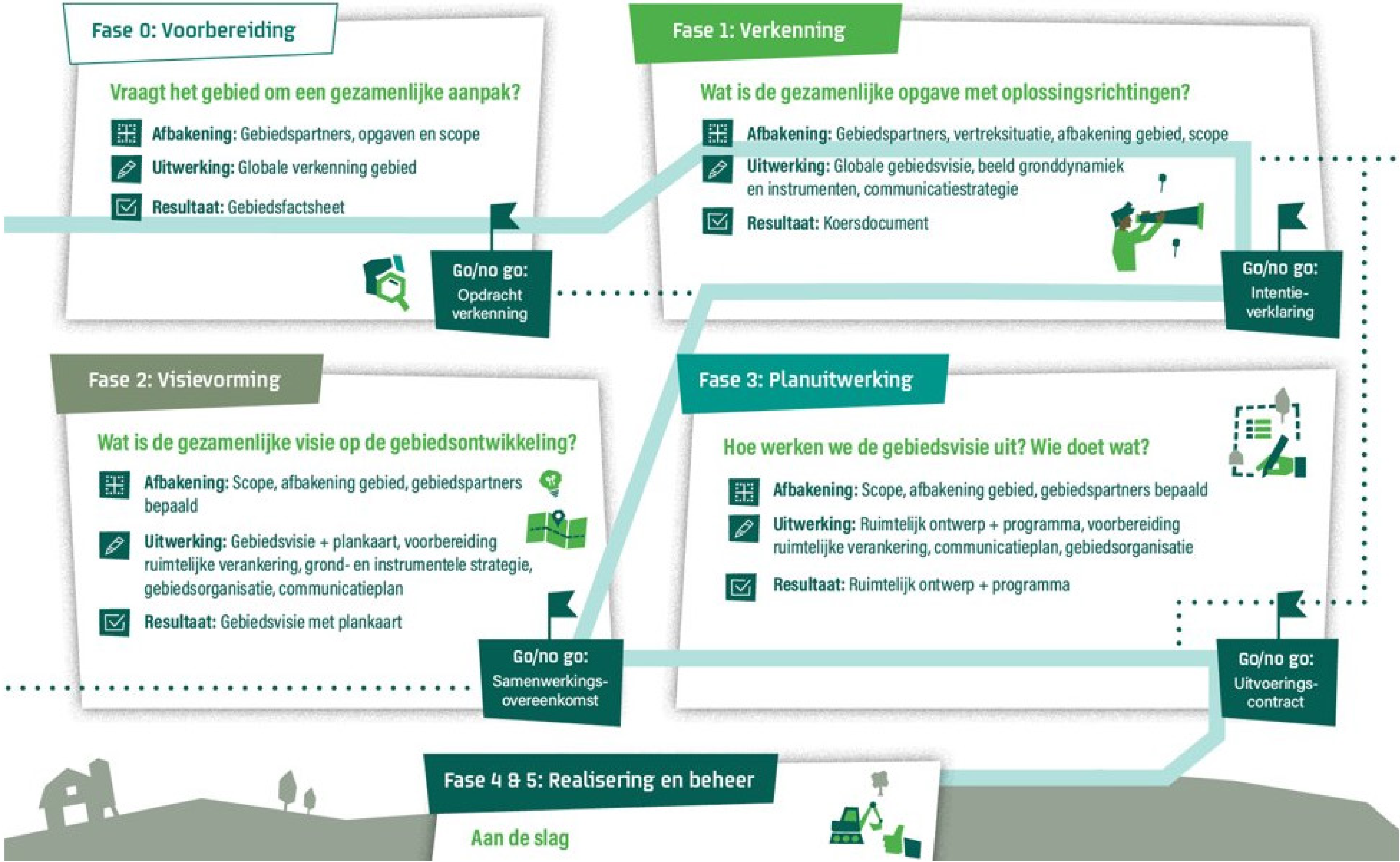

Samenhangend programmeren

Samen analyseren en koers bepalen
Samenhangend programmeren
Gebiedsgericht realiseren

Routekaart GGA

Gebiedsgerichte aanpak
Ulvenhoutse Bos